

A Cirenejca tam v daljavi
 Zaman korak spešita svoj...
 Zdaj hoje boj končan v puščavi,
 Korake štiri hip ustavi —
 Mejniki tu deželama stoj!

»Ne! Izdajalca prisodila
 Kartagi nista slavnih mej!
 Da več sta zemlje prehodila,
 Pogodbo našo prelomila:
 Odšla sta iz Kartage prej!

A če izdaje nista kriva,
 Pogodba druga skleni mir:
 Le-tu na mestu, kjer stojiva,
 Zagrebeva naj vaju živa —
 Potem končan je naš prepirl!»

»Kopljita urno grob, lažnika,
 Zavisti v vama tli gorest,
 Za dom ljubezen je velika:
 Kopljita urno grob, vojnika —
 Filénoma je čista vest!«

Na grobu trajnega spomina
 Stoletja stal je spomenik,
 Na njem: »Filena, vrla sina,
 Le-tu proslavlja domovina,
 Dve svétli Kartaginskih dik.«

M. O.

Izlet na Konjiško goro.

(Spisal M. Cilenšek.)

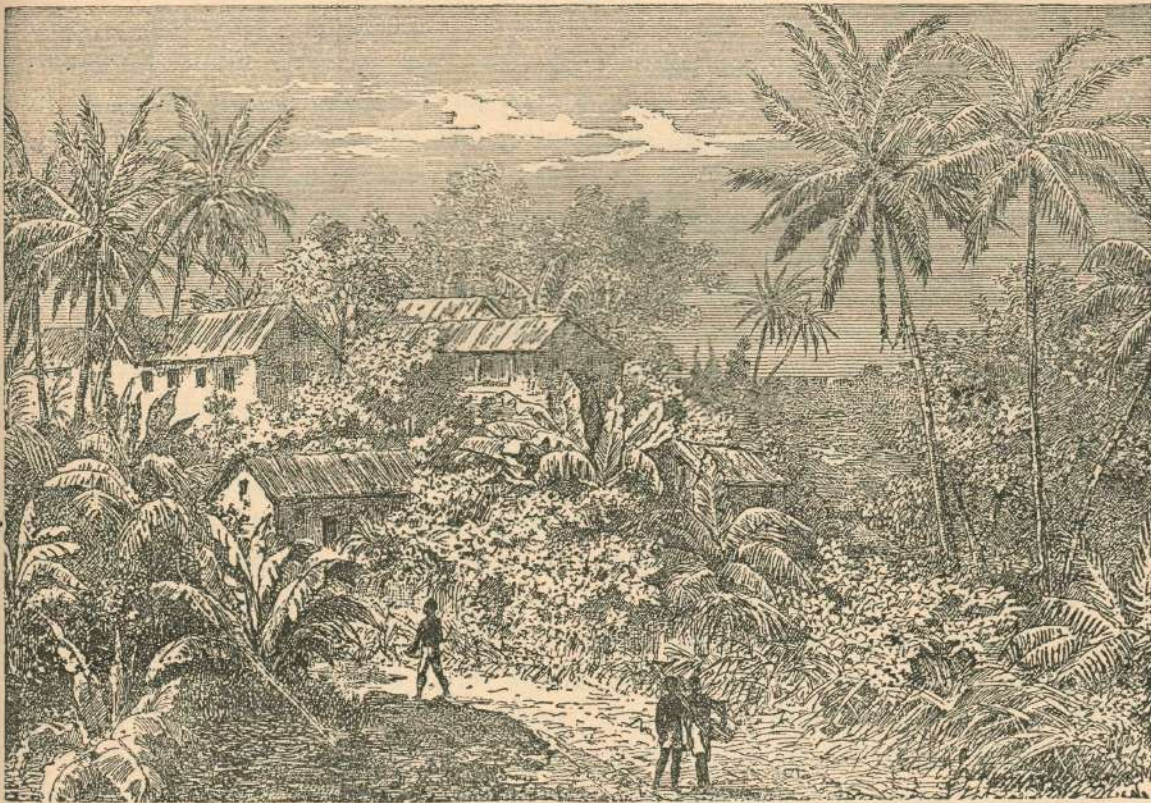
Bilo je na god sv. Petra in Pavla 1889. l., ko sva se sešla s prijateljem vsak od svoje strani na Pragarskem, kakor sva se bila dogovorila. Najin pohod je veljal Konjiški gori, zato sva zdrdrala z vlakom do Poličan. Odtod pa sva pobirala stopinje proti zahodu kraj Dravinje, dokler ji ni postala najina družba predolgočasna. Nad Ločami naju je zapustila in se spustila v dolgemu ovinku proti Konjicam, midva pa po lepem ravnem polju do Žič. Dan je bil krasen, kakoršnega si potnik le želeti more; nebo čisto ko ribje oko, in z nebeške modrine je sijalo solnce toli prijazno, da je navdajalo vsako stvarico z nepopisnim veseljem. Zato se je pa tudi razlegalo veselo ptičje petje iz vsakega grma, z vsakega drevesa; škrjanec jo je pa krožil v zraku, glasno prepevajoč hvalo stvarniku svojemu. Mnogoštevilne jate drobnega mr-

česa so se podile po zraku in brnele okoli cvetok, iskajoč sladkega medu. Vse, vse je bilo prav praznično! In človek? Tudi on je odložil vsakdanje misli in se napotil v cerkev, pogovarjat se ondi z Gospodom svojim.

V Žičah sva krenila z glavne ceste na levo, zakaj hotela sva od južne strani na goro. Po lepi stranski cesti, vijoči se izprva po apnenih tleh, pozneje pa po sockinih plastéh, ki zaležejo mimo Frankolovega tjakaj do Dobrne mnogo površja, dospela sva polagoma precej visoko v divno dolinico ob Žičenskem potoku, izvirajočem nad razvalinami Zajčjega samostana. Približno sredi te dolinice stoji majhno selo Špitalič, kjer sva pri gostoljubnem župniku odložila za danes popotni les. Proti večeru sva si ogledala še razvaline in podrtine nekdanjega samostana Zajčjega in se potem pripravila za prihodnji dan.

Komaj se je jelo drugega dné voziti solnce po nebeškem oboku, korakala sva že po južnih obronkih znamenite Konjiške gore in vspenjala se vedno više in više. S sockinih plastij, ki jo obrobajo na jugu, stopila sva na zilske skriljavce, dokler nisva dospela do poglavitnega gradiva — triasnega apnenca. Predno naju je objel temni gozd, prišla sva s poslednjim gorjanskim kmetom

v neprijazno dotiko. Nabirajoč raznovrstnih rastlin in drugih enakih stvari nisva se nadejala, da naju čaka pred hišo ploha nepotrebnih besedij. Škode mu nisva naredila nobene, zato sva ga na kratko zavrnila in šla mimo njega. Z neotesanim človekom ne moremo občevati, zato je najbolje, da se ne pogovarjaš z njim. Dobro, da naletiš le redkokje na tako izjemo; naše ljudstvo

Evropejska naselbina v južni Afriki.

je v obče prav prijazno, in če te izprva tudi nekako od strani gleda, nič ne dé, z dobro besedo je kmalu pridobiš. O tem sva se kar hitro prepričala. V gozdu so drvarili drvarji. Ondi je bilo potov na vse strani. Po kratkem razgovoru se takoj ponudi jeden, da naju privede do mesta, kjer nisva mogla več zaiti. Tako sva prišla po ovinkih na vrh.

Ko si postavil nogo na najvišje mesto kake gore, rad si oddahneš in počiješ,

da si nabereš novih močij, katerih ti bode treba, kadar se jameš pomikati navzdol. Tu, na tako vzvišenem prostoru izpremeniš se za kratek čas skoro popolnoma. Pozabljen ni samo ves trud in potne srage, ki so lile s tvojega čela, pozabljene so tudi vsakdanje skrbi, pozabljeno je vse, kar gomazi globoko doli pod teboj. Za vse to nimaš danes ne očesa, ne ušesa; misli ti uhajajo na vesoljstvo in kar strmé občuduješ

velikanski svet, ki se razgrinja okoli tebe. Koliko bliže si tukaj stvarniku svojemu! Sveta tihota kraljuje tu v višavah in na tvoja ušesa ne doné žalostni klici trpečega človeštva, ki se peha in trudi od zore do mraka, da ustreza potrebam vsakdanjega življenja. Kakor zamaknen sloniš ob najvišji skali, vtopljen v vzvišene misli. Pa, kaj je zaškrtnilo v globokem jarku? Morebiti se je zganil zmaj, ki neki prebiva v ti gori in zmezil velikansko skladovje! Ne, take neslanosti ne najdejo odmeva v izobraženem človeku, temveč pomilovalno se obrneš od onega, ki trdi, da se bliža čas, ko se bode zrušil železni oklep in iz pokline se prikazal nestvor, noseč nesrečo za seboj. Ne, bilo je nekaj prav navadnega. Lovec je lomastil za preplašeno zverjo in nehoté stopil na rahlo pečino, ki je zropotala v prepad in skalila blagodejni mir v višavah. Od več stranij je odmeval jek, ali sedaj je zopet vse mirno. Solnce se ti prav prijazno smehlja, in ko je razpodilo meglo po dolinah in nižjem hribovju, začneš ogledovati bližnjo in daljšo okolico, dokler se ti odpira kaj novega svetá. Predno pa izpregovorimo katero o razgledu s Konjiške gore, moramo bralcu povedati, kje naj je išče.

Konjiška gora je kos Dravsko-Savskega pogorja, ki se pričinja ob deželni meji z goro Sv. Urše in skoro v ravni črti drži do hrvaške meje; razprostira se torej na jugu Pohorja in Ptujskega polja ter je na zahodu precej visoko in široko, na vzhodu pa ozko in se čim dalje tem bolj porazgublja v neznatno hribovje. To pogorje dela razvodje med Dravo in Savo, a vendar ne brez vsake izjeme. Tam, kjer je naslonjeno na Pohorje, med Zrečami in Št. Iljem, izvirajo štiri najmočnejše rečice: Mislinja jo drvi proti severu-zahodu k Dravi,

Dravinja pa proti izhodu tudi k Dravi. Ako bi drugih ne bilo, bilo bi Dravsko-Savsko pogorje popolno razvodje, toda na Pohorju izvirate še Paka in Hudinja, ki tečete v Savo. Prva si je izkopala po divji »Hudi Luknji« svojo strugo in se izliva nad Braslovčami v Savinjo, druga je izdolbila gorovje po Socki (Soteski) in prihaja po Voglajni pod Celjem v Savinjo. Tretja globoka zarez v to gorovje je ondi, kjer se vije ob Tesnici med Stenico in Konjiško goro velika cesta od Zreč mimo Frankolovega do Vojnika. Na zapadni strani jo torej loči imenovana Tesnica od ostalega Dravsko-Savskega pogorja, na severni jo obroblja Dravinja, na jugovzhodni pa Žičnica; samo na jugu je zvezana z dolgim, pa dosti nižjim Slemenom. Ker je na vse vetrove osebljena od višjih pogorji, zato je pa razgled z nje tudi krasen. Pohorje leži kaj veličastno pred teboj! Polagoma se vzdiguje vedno više in više in se razširi naposled v širok hrbet, ki ti zapre na to stran pogled. Na severo-vzhodu se razprostira široko Ptujsko polje in za njim vinorodne Slovenske gorice, s katerih se ti svetijo mnogoštevilne bele cerkvice. Ako se obrneš na nasprotno stran, opaziš srebern trak, ki je položen po Savinjski dolini. Bistra Savinja je, ki se je porodila v Solčavskih planinah in brzo hiti svoji materi v naročje. Njeno ozadje so Savinjski (Celjski) hribi, ki se v dolgi vrsti razprostirajo med rekama. Posamezne vrhove prav dobro razločiš, zlasti Gozdnik, Mrzlica in Reške planine podajajo se kaj dobro. Kamor se obrneš, povsod kaj novega, zanimivega.

Toda vse mine; na svetu nima nobena stvar obstanka. Tudi s prijateljem sva se morala ločiti od vrha in se posloviti od mirnih višav. Čim nižje, tem bujnejša je bila rast in marsikaj je bilo

tudi za najino pušico. Zlasti po gorskih senožetih sva se mudila, zakaj bil je najboljši čas za to. Polagoma sva šla niže in dospela na velik travnik. Na jedni strani je bila groblja, katero je bilo treba tudi ogledati in preiskati. Tovariš je nekoliko zaostal, klesajoč kamenje iz skale. Jaz stopim pred grobljo in jo ogledujem na vse strani. V tem hipu se strese suha bilka. Ker ni bilo vetra, ki bi jo zmezil, stopim pazno nekoliko bliže in ugledam ostudno kačo, ki se je leno prerivala po kamenju in drgnila se ob bilko — bil je velik modras. Takoj mignem prijatelju in mu pokažem dotično mesto. Hip pozneje se je zvijala grdoba pred nama, tako dobro jo je bil s kladivom pogodil. Pa ne mislite, da se je samo zvijala; to ji je bilo premalo. Približno ob sredi je bila tako prebita, da sta se konca le s kožo držala, ali vendar je hlastala z odprtim gobcem tako čudno in sekala vspenjajoč se tako okoli sebe, da jo je bilo grdo gledati. Pa bodisi žival tudi škodljiva ali nevarna, ni ti pravice, da jo mučiš brez vsake potrebe; zato sva jo hitro do dobrega potolkla.

Ta modras pa ni bil tak, kakoršen živi marsikje v ljudski domišljiji, — žival namreč kratkega pa precej debelega života z velikim grebenom na glavi, zelene barve in lazeča po štirih kratkih nogah. Ne, marveč najina kača je bil pravi modras, gadov sorodnik in njemu tudi prav podoben. Na dolgost meri modras navadno nekaj nad 60 cm., zelo redki so, ki bi merili jeden meter. Pokrit je z luskami, ki so naravnane v vrstah po životu od glave naprej po dolgemu. Glava mu je zadej široka in nasajena na tankem vratu; usta se mu odpirajo jako široko. Njegova posebnost pa je kratek mehak rožiček, ki ga nosi na nosu. Barva je jako raz-

lična; največkrat je rmenorjavkasta, pri nekaterih lepo rdečkasta. Nekateri so prav popolnoma sivi in večinoma svetli, drugi pa tudi temni. Po hrbtu od glave do konca repa se mu vleče črn, na obeh stranéh široko nazobčan pas. Ob stranéh je pas s temnimi črtami zarobljen, tako, da se prav živo meji od druge barve. Spodaj je rmenkast in posut s črnkastimi pičicami.

Iz zgornje čeljusti mu štrlita dva ostra, ota in nekoliko nazaj zakrivljena zoba. Ž njima v zvezi je žleza, ležeča nekoliko zadej v glavi in napolnjena s strupom. Ako kača zazija, postavita se strupna zoba po koncu in sta pripravljena vsekati; kadar pa žrelo zapre, kleceta v kožnato gubo, ki visi ob njih. Ako hoče modras ugrizniti, zazija široko in tleskne z zoboma po stvari; zoba pritisneta na strupno žlezo in strup se vlije v rano po zobji votlini. Ker je zob jako krhek, odlomi se lahko, a to strupencu nič ne dé, zakaj hitro priraste drugi, in če treba tudi tretji.

Kakor večina naših živalij, družijo se tudi modrasi zgodaj spomladi in sicer precej, ko izgine sneg. Otovre nahajamo po dva in dva; časih pa živita skupno še meseca velikega travna, ko je druženje že davno dokončano. Pozneje živijo po samem, in ako te jih sreča časih tudi več, ni to družinsko življenje, ampak ugaja jim kraj, ki je pripraven za lov in za življenje.

Velikega srpana zagledajo modraščki beli dan. Jedva je jajce izleženo, že izleze iz njega mladič, ki takoj pokaže, da je potomec gadje zalege. Komaj kakih 20 cm je dolg, pa že odpira žrelo in kaže zobe. Kar prvo uro se jame učiti, česar mu bode treba, ako se bode hotel na lastno roko pošteno po gadovsko preživiti. Po nekolikih urah sleče tudi obleko, katero je prinesel s seboj

in vrže lev od sebe, ravno kakor pozneje, ko postane starejši; dostikrat se precej oblevi, predno je uro star. Samica se ne zmeni za mladiče in ti ne drug za drugega, ampak oboroženi z nevarnima zoboma gredó že prvo uro po svetu, kamor vsak hoče.

Modras se drži navadno nižjih krajev, vendar ga nahajamo marsikje tudi po gorah. Najbolj mu ugaja peščeni svet, kjer je dosti kamenja; tudi v gozdu ga najdeš, da je le v solnčnem kraju. Po dnevu je ta žival lena in redkokdaj naletiš na njo okoli poldne na solncu. Zjutraj in proti večeru se pa rada greje in otovre prileze izpod skal in iz lukenj. Kakor druge ponočne živali, oživi tudi modras na večer in gre na lov. Tedaj ga lahko ujameš, ako zakuriš in čakaš, da pridejo od vseh strani gledat v ogenj. Seveda mora biti tudi kraj po tem. Zimo prespi.

Modrasov strup je manjšim živalim smrt. Miši in majhne ptice poginejo v nekolikih trenotkih, večje n. pr. podgane, že ne tako naglo, vendar so izgubljene. Koza ali ovca, pa tudi krava dolgo časa boleha, vendar krava laže preboli. Našim nestrupenim kačam ne škoduje njegov strup nič; tako tudi krastačam ne. Te boleajo sicer nekoliko dnij in se postijo, kmalu pa začnejo jesti in so popolnoma zdrave. Tudi jež se ga ne boji; nekako hladnokrvno se mu bliža in se ne brani njegovih zob. Kedar se mu pa dosti zdi, zmane ga in pohrusta, kolikor ga je v koži.

Strup dela modrasa strahovitega in nekako imenitnega. Nareja in zbira se mu ta rmenkasta tekočina brez vsega duha in skoraj tudi brez okusa v dveh žlezah, ki jih ima kača, kakor že vemo,

v glavi zadej ob stranéh; zato ji je glava ondi tako široka. Nasledki modrasovega pika niso vselej jednaki. Star modras je nevarnejši od mladega, in tisti, ki že dolgo ni ugriznil, hujši od onega, ki si je morebiti malo preje strup izpraznil. V vročini deluje strup hitreje, kakor za hladnega dné. Mnogo je tudi na tem, kam se ti je zob zadril; ako je zadeta kaka večja žila, tedaj je nevarnost tudi večja.

Slabotni ljudje in otroci navadno ne prebolijo modrasovega pika; časih pobere celó krepkega moža. Kogar je zadela taka nesreča, naj nikdar ne opušča, kar hitro poklicati večšega zdravnika.

Niže in niže naju je vodila pot in ob razvalinah Zajčjega samostana sva bila zopet v dolinici. Kako je tukaj sedaj vse tiho! Le na pol podrto in razpadlo zidovje ti priča, da je bilo tu svoje dni drugačno življenje. Več stoletij so prebivali in delovali tu »beli« redovniki in bili seljanom dobri očetje. A prišlo je leto 1782. in ž njim konec uspešnemu delovanju v tem pozabljenem kotu. Po odhodu redovnikov se je izpremenilo vse tako, da bi človek težko verjel. Vinogradi so opešali, ker ni bilo pridnih vinogradnikov, sadunosniki so se zarastli, ker nihče ni gojil in čedil drevja; v nekolikih letih je postala okolica zapuščena puščava, kakor je bila do leta 1165. Samostan je izginil in v žalostnem prepadu medlí, sreča je kraj zapustila in ubožec se na razvalinah solzi. — To nama je dalo povoda, da sva medpotoma razpravljala o rečeh, ki niso človeku vsak dan na mislih, dokler se nisva v Poličanah izročila železnemu konju.

